

gato populo, sicut Maria meruit gloriam de fructu sacratio. Amen. Et qui hac die nativitatem sacratissimae virginis tuae genitricis Mariae celebramus devoti, quam super choros virginum paradisi sedibus collocasti, eiusdem nos suffragiis, post abiectam carnis sarcinam, ad aeterna iubeas regna perduci. Amen.

- 1691 Salvator mundi, salva nos omnes. Sancta Dei genitrix, semper virgo Maria, ora pro nobis. PL
78, 684
- 1692 Annuntiatum est per Gabriel archangelum ad Mariam virginem: de introitum regis [Da introitum Regi]. Et ingressus est per splendidam Regionem, aurem Virginis, visitare palatium uteri; et regressus est per auream virginis portam. PL
78, 731
- 1693 *Ant.* Hortus conclusus es, sancta Dei genitrix, hortus conclusus, fons signatus. PL
78, 799
- Ant.* Sub tua protectione confugimus, ubi infirmi acceperunt virtutem; et propter hoc tibi psallimus, Dei genitrix virgo.
- Ant.* Paradisi porta per Evam cunctis clausa est, et per Mariam virginem iterum patefacta est, alleluia.
- Ant.* Beata mater et innupta Virgo, gloriosa regina mundi.
- Ant.* In flore mater, in partu Virgo, gaude et laetare, Virgo mater Domini.

S. EULOGIUS Alexandrinus († ca 607)

SERMO IN RAMOS PALMARUM¹

- 1694 IV. [...] Ὁ Δεσπότης τοῖς λαοῖς ἐπιτρέπει· « Ἄφετε τὰ παιδία * ἔρχεσθαι πρὸς με ». Καλῶς ἠκουλούθησαν τῇ φωνῇ τῆς Ἐλισάβετ οἱ παῖδες. Ἐκεῖνης γὰρ τῇ Παρθένῳ καὶ Θεοτόκῳ εἰπούσης· « Εὐλόγημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου »· αὐτοὶ τῷ ἕξ αὐτῆς γεννηθέντι λέγουσιν· « Εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου ». Τί ἐστίν· « Εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου »; « Ὁ ἐρχόμενος », πόθεν; ἕξ οὐρανοῦ, ἢ ἐκ τῆς Παρθένου; ὁ ἐρχόμενος, καὶ προερχόμενος· ποῦ; ἐπὶ τὸ πάθος. « Ἐν ὀνόματι Κυρίου »· τοῦ Πατρὸς δηλονότι, PG
86bis,
2920
*2921
-
- 1694 IV. [...] Dominus populis praecipit: *Sinite parvulos venire ad me.*² Recte pueri affectati sunt vocem Elisabethae. Nam dicente illa Virgini ac * Deiparae: *Benedictus fructus ventris tui,*³ aiunt illi eius Filio: *Benedictus qui venit in nomine Domini.* Quid est: *Benedictus qui venit in nomine Domini? Qui venit.* Unde? De coelo, aut ex Virgine. *Qui venit,* et procedit. Quo? Ad passionem. *In nomine Domini:* Patris PG
86bis,
2919
*2922

¹ Secundum Bar, III, 60, et Cay, II, 163, Sermo hic est S. Eulogii; secundum vero Al, 550, probabiliter sermo est Sophronii Hierosol.

² Matth. XIX, 14.

³ Lc. I, 42.

καθάπερ καὶ αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἔλεγεν· « Ἐγὼ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐξῆλθον, καὶ πρὸς τὸν Πατέρα μου ὑπάγω ».

PG
86bis,
2921

V. [...] Οἱ παῖδες τὸν Χριστὸν μετὰ βατῶν ὑποδέχονται· οἱ πατέρες πρὸς αὐτὸν μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἔρχονται. Οὗτοι εὐλογοῦσιν· ἐκεῖνοι βλασφημοῦσιν. Οὗτοι ὡς ἄρνες Ποιμένα ἐδέξαντο· ἐκεῖνοι ὡς λύκοι τὸν Ἄμνὸν ἐσφαγίασαν. Οἷον ἦν εἰκὸς ξένον καὶ παρὰ φύσιν τὸ θέαμα ἰδεῖν, νήπια θηλάζοντα ἐν ἀγκάλαις μητέρων γαλουχοῦμενα, τῇ μὲν μιᾷ χειρὶ τὸν μαζὸν τῆς ἑαυτῶν μητρὸς κατέχοντα· τῇ δὲ [δευτέρᾳ], τῷ ἐκ παρθένου μητρὸς τεχθέντι Θεῷ, τοὺς κλάδους τῶν βατῶν ἐπισείοντα, καὶ γάλα μητρικόν, καὶ δόγμα Δεσποτικὸν ἐκ τοῦ στόματος προχέοντα· καὶ πρὸ τῶν λόγων, τῷ Θεῷ Λόγῳ καρπὸν χειλέων προσαναφωνοῦντα, καὶ λέγοντα· « Ὡσαννά »· τοῦτ' ἔστι· Σῶσον δὴ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

1695

PG
86bis,
2929

X. [...] Οὐδὲ τὸν Δαβὶδ ἐρυθριάς περὶ τοῦ Χριστοῦ λέγοντα· « Ἐκ γαστρὸς πρὸ ἐωσφοροῦ ἐγέννησέ με »; Ὁ Πατὴρ ἦνω. Καὶ πάλιν· « Κύριος εἶπε πρὸς με· Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε ». Δύο ἔχει γεννήσεις ὁ εἷς καὶ μόνος Χριστὸς· μίαν ἐκ Πατρὸς ἀχρόνως, καὶ ἄλλην ἐκ μητρὸς ἀσπόρω· ὅταν οὖν λέγει· « Τὸν νῶτόν μου δέδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σια-

1696

nimirum, quemadmodum ipse quoque Christus dicebat: *Ego a Patre exivi, et ad Patrem meum vado.*¹

PG
86bis,
2922

V. [...] Pueri cum ramis palmarum Christum suscipiunt; patres in eum gladiis ac lignis instructi procedunt. Hi benedicunt; illi blasphemant. Hi velut agni novelli Pastorem susceperunt; illi tanquam lupi Agnum iugularunt. Quam plane admirabile ac praeter naturam spectaculum illud lactentium infantium, maternis in ulnis sugentium ubera, una quidem manu tenentium matrum mammam, altera autem nato Deo Matre Virgine protendentium ramos palmarum, lacque maternum ac Dominicam doctrinam ab ore fundentium: needumque concesso verborum usu, Deo Verbo labiorum acclamantium fructum, ac dicentium, *Hosanna*: hoc est, *Salva quaeso*, qui es in altissimis.

1695

PG
86bis,
2930

X. [...] Non revereris Davidem dicentem de Christo: *Ex utero ante luciferum genuit me?*² Nempe supernus Pater. Et rursum: *Dominus dixit ad me: Filius meus es tu: ego hodie genui te.*³ Duas habet nativitates, unus ipse ac singularis Christus; unam ex Patre sine tempore, aliamque ex matre sine semine. Cum ergo ait: *Dedi dorsum meum in flagella, et genas meas ad alapas,*⁴ haec ex Maria ex tribu

1696

¹ Io. XVI, 28.

² Ps. CIX, 3.

³ Ps. II, 7.

⁴ Isa. L, 6.

γόνας μου εἰς ῥαπίσματα» ταῦτα ἐκ τῆς Μαρίας τῆς ἐξ Ἰούδα ἔλαθε· καὶ ἄπερ ἐξ Ἰούδα ἔλαθε, ταῦτα Ἰουδαίοις ῥαπίζειν καὶ μαστίζειν δέδωκεν.

1697

«Ῥάβδος εὐθύτητος, ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. Σὺ ἡγάπησας δικαιοσύνην, καὶ μόνος ἐμίσησας ἀνομίαν. Διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου», ὅτι δούλου μορφὴν ἀνέλαθες. Ἐχρισέν σε, οὐκ ἐλαίου χρίσματι, ἀλλ' ἀγίῳ Πνεύματι. Αὐτὸ γάρ ἐστι τὸ «ἐλαίον τῆς ἀγαλλιάσεως». Διὸ καὶ ἔλεγεν ἡ σε * τεκοῦσα Παρθένος· «Ἐγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ Σωτηρῇ μου», ἥνικα τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτὴν ἐπεσκίασε. Σὺ δέ μοι σκόπει ὁ πιστὸς ἀκροατής, πῶς ἡ παναγία Παρθένος Θεὸν τὸν Υἱὸν αὐτῆς προσηγόρευσε. Καί φησι· «Θεός μου», κατὰ τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ οὐσίαν· Υἱός μου, κατὰ τὴν ἐαυτῷ ὑποστᾶσαν ἐξ ἐμοῦ οὐσίαν. Οὐ γὰρ ἔτεκεν τῷ κόσμῳ ψιλὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ Θεὸν σεσαρκωμένον. Καὶ μάρτυς ἀξιόπιστος, ἡ σφραγὶς τῆς παρθενίας μου. Μὴ ἀτιμάσης, ὦ ἄνθρωπε, ὅπερ ἐξ ἐμοῦ ἔλαθεν ὁ Θεός περιβόλαιον, ἵνα μὴ τὸν περιβαλλόμενον καθυβρίσης· μὴ ὑβρίσης τὴν σκηνήν, ὅτι ὄντως ἄνευ χειρὸς συνεβρόαφη τῷ σκηνώσαντι. Μὴ μερίσης τὸ φῶς ἐκ τῆς σαρκικῆς μου λαμπάδος, ἵνα μὴ σδέση κακῶς τὸν τῷ κόσμῳ λάμπαντα ἥλιον, καὶ γενόμενον χωρὶς ἀνθρώπου ἄνθρωπον. Οὐ γὰρ ἐπέγων ἄνθρωπον, εἰ καὶ ἔγων Θεὸν ἐν ἐμοὶ γενόμενον ἄνθρωπον.

PG
86bis,
2932

*2933

Iuda suscepit: et quae ex Iuda suscepit, haec iudaeis percutienda ac flagellanda tradidit.

1697

[...] *Virga directionis, virga regni tui. Dilexisti iustitiam, ac solus odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus*¹ eo quod formam servi acceperis. Unxit te, non unctione olei, sed Spiritu sancto: ipse enim est *oleum exsultationis*. Idecirco etiam dicebat Genitrix tua Virgo: *Exsultavit spiritus meus in Deo salutari* * *meo*,² cum eam Spiritus sanctus obumbravit. Tu vero mihi pensa, fidelis auditor, quomodo sanctissima Virgo Filium suum, Deum appellavit. Utique, inquit, *Deus meus*, secundum divinam eius substantiam: Filius meus, secundum eam substantiam quam sibi de me assumpsit. Non enim mundo peperit purum hominem, sed Deum incarnatum. Cuius rei testis est locuples, constans virginitatis signaculum. Ne dedecores, o homo, quam ex me Deus sumpsit vestem, ne ei qui illam induit, contumeliam irroges. Ne iniuria afficias tabernaculum; revera enim nulla manuum opera habitanti in eo fuit consutum. Ne lumen a carnali mea lampade separet, ut ne male solem exstinguas qui illuxit mundo, qui sine homine homo factus est. Non enim cognovi hominem, quamquam Deum novi in me factum hominem.

PG
86bis,
2931

*2934

¹ Ps. XLIV, 7-8.² Ec. I, 47.

FRAGMENTUM

PG
86bis,
2944

Χρόνων δέ που πάλιν να' διαδραμόντων, προέκυψε καὶ Νεστόριος ὁ μι-
ρὸς καὶ ἀκάθαρτος πρόεδρος Κωνσταντινουπόλεως, ἀνθρωποτόκον λέγων τὴν
ἁγίαν Παρθένον, καὶ οὐ Θεοτόκον· δι' ὃν γέγονεν ἡ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον
σ' ἁγίων Πατέρων σύνοδος, Θεοτόκον κυρίως καὶ ἀληθῶς κηρύττουσα τὴν
ἁγίαν Παρθένον, καὶ Νεστόριον αἰώνιῳ ἀναθέματι ὑποβαλοῦσα.

1698

IOANNES MOSCHUS († 619)

PRATUM SPIRITUALE

PG
87ter,
2872

Cap. XXVI. Γέρων τις ἐκάθητο ἐν τῇ λαύρᾳ τοῦ Καλαμῶνος τῇ οὔσῃ
ἐν τῷ ἁγίῳ Ἰορδάνῃ, ὀνόματι Κυριακός· ἦν δὲ μέγας ὁ γέρων κατὰ Θεόν.
Τούτῳ παρέβαλεν ἀδελφὸς ξενικός, ἐκ τῆς χώρας τοῦ Δαρᾶς, ὀνόματι Θεο-
φάνης, ἐρωτῆσαι τὸν γέροντα περὶ λογιζομένου πορνείας. Καὶ δὴ ὁ γέρων ἤρ-
ξατο ἐπαλείφειν αὐτὸν τοῖς περὶ σωφροσύνης καὶ ἀγνείας λόγοις. Ὁ οὖν
ἀδελφὸς ὠφελῆθεις μεγάλως, λέγει τῷ γέροντι· Κύρι ἀδδᾶ, ἐγὼ εἰς τὴν χώ-
ραν μου τοῖς Νεστοριανοῖς κοινωνῶ, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οὐ δύναμαι·
ἐπεὶ μετὰ σοῦ εἶχον μεῖναι. Ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ γέρων τὸ Νεστορίου ὄνομα,
θλιθεὶς ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ ἀδελφοῦ, ἐνουθέτει αὐτὸν καὶ παρεκάλει ἀποστῆ-
ναι τῆς βλαθερᾶς αἰρέσεως ταύτης, καὶ προσελθεῖν τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ

1699

PG
86bis,
2943

Praeterlapsis iterum annis quinquaginta uno, emersit Nestorius,
nefandus impurusque praesul Constantinopolitanus, qui hominipa-
ram, non Deiparam esse sanctam Virginem asseruit. Propter hunc
habita est prior Ephesina ducentorum sanctorum Patrum synodus,
quae proprie et revera Deiparam esse sanctam Virginem promulgavit,
et Nestorium aeterno anathemate percussit.

1698

PG
87ter,
2871

Cap. XXVI. Senex quidam sedebat in Laura Calamonis iuxta
Iordanem fluvium, Cyriacus nomine, magni apud Deum meriti. Ad
hunc profectus est frater peregrinus ex regione Dora, Theophanes
nomine, ut interrogaret senem de cogitationibus fornicationis. Quem
senior hortari coepit atque urgere verbis de pudicitia et castitate.
Frater itaque magnifice aedificatus, ait seni: Vere, mi Pater, ego nisi
in regione mea nestorianis communicarem, tecum permansissem.
Cum vero audisset senex Nestorii nomen, afflictus de perditione fra-
tris, corripiebat eum, et orabat ut recederet ab hac pessima et per-

1699

- PG 86bis, 2928.
- PG 87ter, 2901, 2965, 3052.